

BESØGSRAPPORT, BIAVLSPROJEKTET, JUNI 2004, MARIE

Under projektbesøg på Cimes-projektet fik jeg lejlighed til at mødes kortvarigt med Miguel Isola for at drøfte biavlprojektet. Ca. halvdelen af tiden deltog endvidere Ivan Tomianovic. Denne rapport er resultatet af dette møde og bærer i sagens natur præg af den begrænsede tid der var til rådighed og af, at der ikke var lejlighed til at besøge projektområdet for ved selvsyn at konstatere projektets hidtidige resultater og eventuelle problemer. Det manglende besøg i området skyldes alene manglende tid fra min side, idet Miguel forud for Tinas og min ankomst til Sucre havde sendt os en invitation til at følge med ud i projektområdet.

Hidtidige resultater af projektet

Nedenstående afsnit må tages med forbehold for, at jeg ikke har været i projektområdet og kun har Miguels og Ivans ord for, hvad der er sket i projektet.

Biavlere: Der er udpeget 26 biavlere i 14 landsbyer i El Villar og 29 biavlere i 16 landsbyer i Alcalá. 19 af biavlerne er kvinder. Herudover har 7 kvinder fra kvindeguppen i Alcalá og 5 promotorer fra Potolo-området deltaget i kurserne. Den aldersmæssige fordeling for biavlerne er ukendt men bør belyses i forbindelse med et kommende projektbesøg så det kan vurderes, om man har nået den målgruppe, man oprindeligt planlagde.

Biavlerne har indtil nu fået 4 kurser à 3 dages varighed, i alt 12 kursusdage. Emnerne har været indenfor biavl, og økonomi, markedsføring etc. er endnu ikke blevet berørt.

Ivan har foreslået, at der i den kommende sæson afholdes kurser for biavlerne i første halvdel af august, i september og i februar-marts.

Ivan har udarbejdet en manual til biavlerne. I den forbindelse skal det bemærkes, at alle biavlere angiveligt kan læse og skrive. Manualen vedlægges denne rapport.

Det kan forudses, at det kan blive vanskeligt at nå op på de 40 kursusdage, der oprindeligt var planlagt i projektet, hvis alle kurser skal afholdes af Ivan. I forbindelse med et kommende projektbesøg bør det analyseres, om de evt. manglende kursusdage vil kunne opvejes af det større antal besøg, der vil kunne afholdes i landsbyerne, fordi der er ansat ikke én men to biavlspromotorer. Hvis ikke det findes realistisk bør der udarbejdes alternative forslag.

Indkøb af materiale til projektet:

Bortset fra insemineringsmaskinen har man angiveligt indkøbt alt nødvendigt materiale, herunder bifamilier og bistader, udstyr til skolebigårdene etc. Med de foreslåede ændringer af budgettet vil der stadig være råd til at købe insemineringsmaskinen.

Bifamilier: Halvdelen af bifamilierne er indkøbt i Cochabamba og halvdelen i Sucre. Familierne fra Cochabamba har været lidt dyrere end dem fra Sucre p.gr.a. transportudgifter. Der har fra dansk side været bekymring over at købe bifamilier fra små biavlere i Sucre p.gr.a. risiko for dårligt genetisk materiale, men Ivan deler ikke denne bekymring og har sagt, at man har købt bierne fra de bedste bigårde i området, hvor man er meget forsigtige og omhyggelige.

Bistader: der er indkøbt 64 bistader, og de fleste af biavlerne har fået udleveret et. Det er planen, at de på et kursus i den kommende sæson skal lære selv at fremstille bistader.

Etablering af biavlscenter:

Under Ezios besøg i oktober blev det besluttet at flytte biavlscenteret til Alcalá. Ivan har spontant bekræftet Miguels udsagn om, at der ikke var lavet en tilstrækkelig "diagnóstico" af det nye område, hvilket har givet en del problemer. I Alcalá har Alcaldiet givet et jordstykke til projektet, og der er udarbejdet samarbejdsaftale. Kopi vedlægges denne rapport.

Planen er at bibeholde de to eksisterende centre, der drives af hhv. Jaime (El Villar) og Angel (Alcalá). Honninghøsten det første år har været særdeles beskednen, 11 kg i Alcalá og 5 kg i El Villar. Efter at bistaderne med bifamilier er blevet fordelt mellem promotorerne er der nu 5 gamle bistader i El Villar og 10 nye i Alcalá.

I Alcalá har man lavet et snedkerværksted mens man i El Villar planlægger at bruge et allerede eksisterende værksted, der tilhører Ipepro/Treveris.

Organisering af biavlere:

Der er i hvert af de to områder dannet en biavlerforening, men foreningerne synes ikke at være kommet i gang med at arbejde endnu. Specielt Ivan er meget opmærksom på, at projektets overlevelse på længere sigt vil være helt afhængig af, at biavlerne er organiserede. Emnet bør tages op i forbindelse med et regulært projektbesøg.

Samarbejde med Sucre Universitet:

Miguel har oplyst, at aktiviteter i relation til en insemineringsmaskine ikke er en del af universitetets almindelige curriculum. Der skal derfor udarbejdes en række aftaler på universitetet internt, og disse er endnu ikke færdige. Man håber på en afklaring til september. Ivan har i den forbindelse understreget vigtigheden af at der etableres en god "genbank" på universitetet, inden man begynder at inseminere. Kopi af eksisterende samarbejdsaftaler mellem Prodeco og universitetet vedlægges denne rapport.

Personale

Ivan – biavlskyndig, har været ansat 5-6 måneder på projektet, hans kontrakt udløb i marts. Der er planlagt yderligere 2 måneders ansættelse i projektets andet år og 1 måned

i projektets tredje år. Disse måneder forventes fordelt på kortere perioder à 1-2 ugers varighed efter behov.

Jaime – biavlspromotor, aflønnes af Prodeco, får diæter fra biavlsprojektet. Jaime har fulgt alle kurser og har herudover 2 års egen erfaring med biavl.

Angel – biavlspromotor, aflønnes af biavlsprojektet, får diæter fra biavlsprojektet. Har arbejdet sammen med Ivan under hele dennes ansættelse i projektet.

Betina – sekretær, aflønnes primært af Prodeco, får 100 \$ pr. måned fra biavlsprojektet.

Det har tidligere været drøftet, om det var rimeligt, at projektet skulle aflønne Betina. Der er tale om et beskedent beløb, og set i lyset af, at der ikke i øvrigt er udgifter til administration i projektet – ej heller til Miguel som leder af projektet - forekommer denne udgift mig fuldstændig rimelig.

Kommunikation

Det er mit indtryk, at der er visse kommunikationsvanskeligheder mellem Miguel og Ivan – formentlig udsprunget af, at de begge er kompetente folk, der er vant til at være ledere. Den aktuelle konstruktion med Miguel som leder af projektet men uden erfaring med biavl og Ivan som underordnet med stor teknisk erfaring er ikke ideel men står på den anden side ikke til at ændre. Vi må derfor forsøge at hjælpe med til at få tingene til at glide bedst muligt, og det vil være en opgave for et kommende projektbesøg at vurdere, hvordan det bedst gøres.

I den forbindelse bør det overvejes, om den nuværende konstruktion med "informes trimestrales" suppleret med tekniske månedsrapporter, som det oprindeligt er aftalt, er det mest hensigtsmæssige. Umiddelbart er det min vurdering, at tidsforbruget ved at skrive tekniske månedsrapporter ikke står mål med resultatet, når man tager højde for almindelig boliviansk ulyst til at være selvkritisk og indrømme problemer. Vi ender derfor nemt med indholdsløse rapporter. Et helt andet problem er, at Ivan ikke længere er fast på projektet, så ansvaret for de tekniske rapporter ville skulle lægges over på Jaime og Angel, hvilket næppe er rimeligt. Jeg har derfor under mit besøg ikke forsøgt at presse på for at få flere tekniske rapporter men mener, det er et emne, der bør drøftes grundigt med både Ivan, Miguel, Jaime og Angel under et egentligt projektbesøg. Kopi af eksisterende tekniske rapporter vedlægges denne rapport.

Et alternativ til tekniske rapporter skal findes, når behovet er der. Samtidig vil det være særdeles vigtigt at analysere, hvordan Jaime og Angel, der trods alt har begrænset erfaring med biavl, kan få den nødvendige tekniske assistance.

Økonomi

Jeg har kort drøftet regnskaberne med Miguel og Betina, som tager sig af det praktiske omkring økonomien. Det er mit indtryk – uden at jeg har haft lejlighed til at gå i detaljer med enkeltbilag o.lign. – at Betina arbejder samvittighedsfuldt og omhyggeligt og har orden i tingene.

Forud for mit besøg var det besluttet, at jeg skulle drøfte følgende enkeltposterings med Miguel:

Mængden af indkøbt sukker – Der var rejst tvivl om, hvorvidt den indkøbte suktermængde var nødvendig. Miguel mente, at der kun var købt det nødvendige (10 quintales), hvilket bekræftedes af Ivan.

Overhead-projektor – Ifølge Miguel blev overhead-projektoren indkøbt efter "ordre" fra Ezio. Der er tale om udstyr, som man ikke kan bruge i projektet, og det har således været en meget uhensigtsmæssig investering. Den står nu og samler støv, og det overvejes, om man kan sælge den igen, alternativt forære den til nogen der kan bruge den.

En postering hvor en faktura i virkeligheden ikke er en faktura men et tilbud – På grund af den begrænsede tid nåede jeg ikke dette punkt. Det anbefales at det tages op i forbindelse med et egentligt projektbesøg. Alternativt må det forventes, at det kommenteres i forbindelse med en ekstern revision af regnskaberne, hvis der er tale om en problematisk postering.

Overordnet har en række dispositioner i projektet, der ikke var forudset fra starten, bl.a. etableringen af to skolebigårde i stedet for én, betydet, at der skal foretages justeringer af projektets budget. Miguel og Betina har udarbejdet et revideret forslag til budget, og dette er drøftet med Johannes Nordentoft fra Projektrådgivningen under hans besøg på projektet kort før mit besøg. Han har angiveligt ikke haft indvendinger mod ændringerne. Jeg har efter min hjemkomst forsøgt at kontakte ham for at høre nærmere, men Projektrådgivningen er lukket p.gr.a. sommerferie.

Forslaget til revideret budget vedlægges denne rapport. Umiddelbart kan man naturligvis godt sætte spørgsmålstegn ved de dispositioner, der er i det reviderede budget, men det er min vurdering, at Miguel har et reelt ønske om at få projektet til at køre bedst muligt, og at han har erfaring nok til at udarbejde et fornuftigt budget for de tilgængelige midler. Jeg vil derfor anbefale, at vi snarest muligt tager kontakt til Projektrådgivningen for at høre, hvordan vi skal forholde os i relation til eventuelle ændringer af det oprindeligt planlagte budget, så det svarer til Miguel's forslag.

Overordnet indtryk og anbefalinger

Projektet har i løbet af sit første år ændret sig i forhold til, hvordan det oprindeligt var tænkt. Ændringerne kan have været nødvendige, men vi er nu endt med et projekt som reelt fungerer som to projekter med hver sin skolebigård, hver sin biavlerforening, to biavlergrupper der skal på kursus etc. Det står næppe til at ændre nu, men det kan komme til at give problemer på længere sigt, f.eks. i forhold til økonomien.

Mit umiddelbare indtryk er herudover, at projektet i sit første "leveår" har haft en række problemer, som kunne have været undgået. Skylden herfor kan naturligvis ikke placeres entydigt, men der er ingen tvivl om, at en del af problemet har været vanskeligheder i kommunikationen mellem projektet og Diálogos, både under projektbesøg og løbende.

Det er mit klare indtryk, at såvel Ivan som Miguel oprigtigt gerne vil gennemføre projektet så godt som muligt, og at det trods de nævnte begyndervanskeligheder er lykkedes at få projektet godt i gang.

Diálogos' opgave bliver nu at finde frem til, hvordan vi mest hensigtsmæssigt kan støtte projektet de kommende to år under skyldig hensyntagen til, at den daglige ledelse af projektet ligger i Bolivia, samtidig med at vi fra dansk side har en række krav både til projektets gennemførelse og rapporteringen mellem Bolivia og Danmark.

Jeg vil i den forbindelse anbefale, at vi overvejer muligheden af at gennemføre et snarligt regulært projektbesøg med henblik på en mere detaljeret afklaring af projektets status i projektområdet. Projektbesøget bør ideelt set ligge på et tidspunkt, hvor der er aktiviteter for biavlerne, så vi kan få et indtryk af undervisningen, biavlernes nuværende kundskaber etc.

Det er min vurdering, at der under det sidste projektbesøg har været store kommunikationsvanskeligheder. Efter min vurdering vil det være gavnligt for projektet at vi ved det kommende projektbesøg søger teknisk assistance hos boliviansk ekspertise. Midler hertil vil formentlig kunne findes indenfor rammerne af budgetposten "udsendte medarbejdere". Udover den umiddelbare fordel der kan ligge i at få teknisk assistance fra en person med lokal erfaring vil en sådan kontakt kunne blive værdifuld på længere sigt, hvis der skulle opstå problemer i projektet, der kræver en hurtig vurdering, eller hvis Ivan af en eller anden grund ikke længere vil kunne arbejde for projektet og der bliver brug for teknisk rådgivning andetsteds fra. Jeg vil anbefale, at vi i gruppen tager stilling til dette punkt snarest muligt, så Egil i forbindelse med Bolivia-besøg i anden anledning i august kan undersøge de konkrete muligheder.